TEKIJÄNOIKEUSLAIN MUUTTAMINEN (HE 43/2022 ja 313/2022)

Televisiomarkkinoiden nykytila ja joukkoviestinnän toimintaedellytykset turvattava

Eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunta, 10.1.2023

Tekijänoikeuksien käyttäjien neuvottelukunnan puheenjohtaja Kai Massa

NEUVOTTELUKUNTA EDUSTAA LAAJASTI KÄYTTÄJIÄ

- Tekijänoikeuksien käyttäjien neuvottelukunta on laaja yhteenliittymä yrityksiä ja yhteisöjä, jotka käyttävät toiminnassaan tekijänoikeuden suojaamia luovia sisältöjä.
- Nykytilan säilyttämistä turvaavan ratkaisuehdotuksen allekirjoittavat seuraavat Tekijänoikeuksien neuvottelukunnan työhön osallistuvat:
- Tietoliikenteen ja tietotekniikan keskusliitto FiCom ry, Elinkeinoelämän keskusliitto EK ry, Teknologiateollisuus ry, Medialiitto ry, Kirjakauppaliitto ry, Palvelualojen työnantajat PALTA ry, Matkailu- ja Ravintolapalvelut MaRa ry, Keskuskauppakamari, Suomen yrittäjät ry, RadioMedia ry, Suomen Hiusyrittäjät ry, Suomen Taksiliitto ry, Marketing Finland ry, Filmikamari ry, Finnet-liitto ry, DNA Oyj, Elisa Oyj, Telia Company Abp, Kirkkohallitus, Alma Media Oyj, Sanoma Media Finland Oy, MTV Oy.

For Internal Use Only

Puolueellinen konsulttivalmistelu on johtanut direktiivin vastaiseen, epäselvään ja epätasapainoiseen sääntelyyn

- **HE-luonnosta on valmistelu kahdessa vaiheessa ja eri henkilöiden toimesta**
  1. **Syksyn 2021 HE-luonnos valmisteltiin virkavastuulla ja puolueettomasti ja eri intressitahoja kuulleen. Esitys turvasi myös kotimaisten TV-kanavien jakelun nykytilan jatkumisen.**
  2. **Keväällä 2022 eduskunnalle annetun HE:n valmisteluun osallistui tekijänoikeusjärjestön käyttämä ulkopuolinen konsultti.** HE-luonnos muuttui konsulttivalmistelussa verkkolähetysdirektiivin osalta olennaisesti, eikä siitä ollut mahdollista lausua kirjallisesti. Ehdotetusta sääntelystä tuli epäselvää ja vaikutusarviot olivat puutteellisia. Lakiehdotuksesta poistettiin direktiivin mukaista tekstiä, joka olisi selkeyttänyt sääntelyä. Lakiesityksen perusteluihin tehtiin kirjauksia, jotka olivat konsultin oikeudenkäynnissä antaman asiantuntijalausunnon mukaisia. Siinä väitettiin, että kollektiivihallinnointi olisi pakollista. Tämä ei vastaa direktiiviä.
- **Perustuslakivaliokunta kritisoi lausunnossaan hallituksen esityksen valmistelua ja konsultin käyttämistä.** Valiokunnan mukaan tekijänoikeuslainsäädäntöön kohdistuu myös edelleen erityisiä selkeyden ja ymmärrettävyyden vaatimuksia, mikä tulisi ottaa huomioon sääntelyä valmisteltaessa. Nyt käsiteltävänä oleva lakiehdotuskaan ei ole omiaan lisäämään sääntelyn selkeyttä ja ymmärrettävyyttä.

For Internal Use Only

Puolueellinen konsulttivalmistelu on johtanut direktiivin vastaiseen, epäselvään ja epätasapainoiseen sääntelyyn

- **Oikeuskansleri on pitänyt ratkaisussaan (OKV/574/10/2022) konsultin käyttämistä jatkovalmistelussa ongelmallisena:**
  - Oikeuskansleri on pitänyt huolestuttavana kantelussa esiin tuotua näkökulmaa siitä, että **tekijänoikeuslain 25 h § olisi muuttunut sisällöltään konsultin Kopioston ja Telian välisessä oikeudenkäynnissä antamassa asiantuntijalausunnossa esitettyyn suuntaan.**
  - Konsultin antama **asiantuntijalausunto ja siinä esitetty tulkinta on ollut omiaan synnyttämää epäilyksiä täysin puolueetonta ja objektiivista lainvalmistelua kohtaan**.
  - **Lainvalmistelun riippumattomuuden ja objektiivisuuden turvaaminen on erityisen tärkeää tilanteissa, joissa esiintyy huomattavia intressien ristiriitoja.**

For Internal Use Only

Puolueellinen konsulttivalmistelu on johtanut direktiivin vastaiseen, epäselvään ja epätasapainoiseen sääntelyyn

- Tekijänoikeuksien käyttäjien neuvottelukunnan johtopäätös:
  - Täydentävässä HE:ssä (313/2022) ei ehdoteta muutoksia verkkolähetysdirektiiviä koskevaan sääntelyyn, vaikka sääntelyn korjaamistarve on ilmeinen.
  - Mahdollinen uhka EU:n rikkomusmenettelystä ei ole peruste jättää korjauksia tekemättä.
  - **Konsultin tekemä verkkolähetysdirektiiviä koskeva valmistelu tulee korjata tasapainoiseksi niin, että se turvaa televisiokanavien jakelun nykytilan jatkumisen Suomessa (ks kuvio dia 7).**

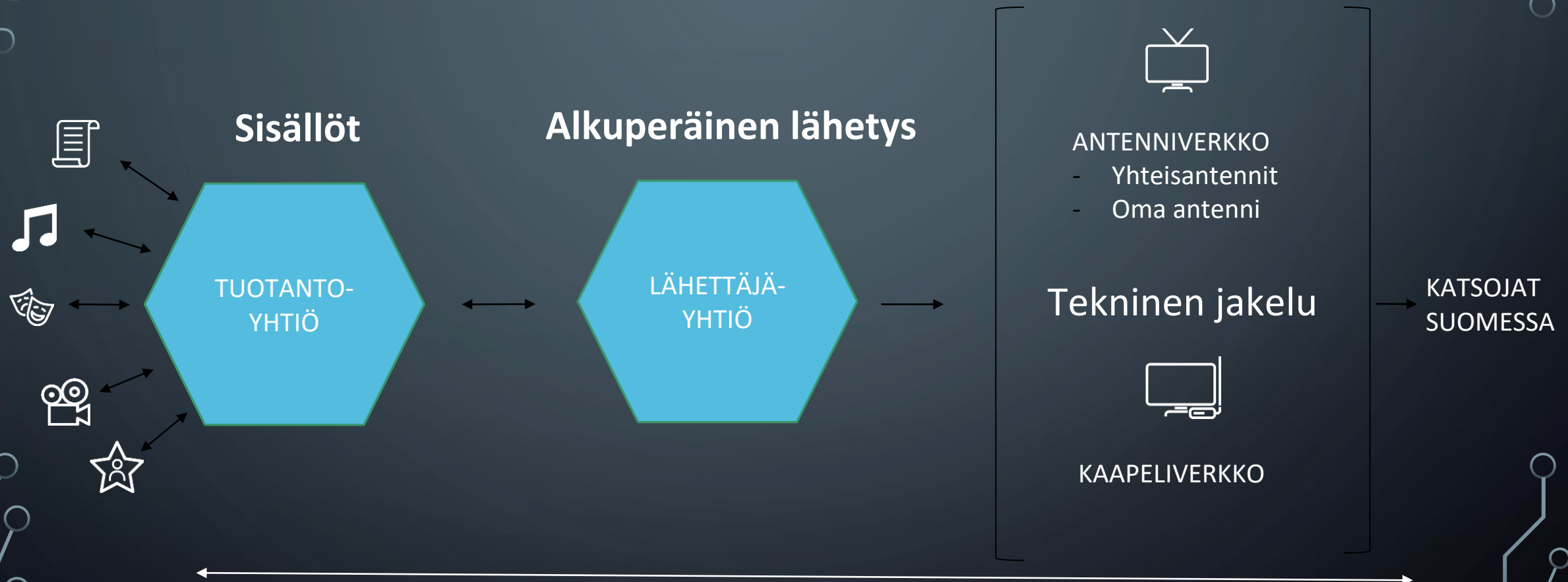
For Internal Use Only

Verkkolähetysdirektiivi ei pakota muuttamaan kotimaisten kanavien jakelun nykytilaa Suomessa

- **Verkkolähetysdirektiivin johdantolauseessa 20 on todettu, että tekninen jakelu ei ole yleisölle välittämistä, joten se ei ole edelleen lähettämistä.**
- **Edelleen lähettämisessä on** verkkolähetysdirektiivin mukaan **kyse rajat ylittävästä toiminnasta** (”*toisesta jäsenvaltiosta peräisin olevan alkuperäisen televisio- tai radiolähetyksen* …”). Tämä on vahvistettu myös useissa EUT-ratkaisuissa. **Direktiivi velvoittaa Suomen säätämään vain rajat ylittävästä edelleen lähettämisestä.**
  - Direktiivin 7 artikla sallii, että jäsenvaltiot **voivat säätää** direktiivin edelleen lähettämistä koskevan sääntelyn soveltamisesta myös ei - rajat ylittävään toimintaan. **Tämä ei ole kuitenkaan pakollista eikä teknistä jakelua voida säätää edelleen lähettämiseksi.**

For Internal Use Only

Kotimaisten vapaasti vastaanotettavien kanavien jakelu antennissa ja kaapelissa maksuttomana katsojille

For Internal Use Only

Alkuperäinen lähettäminen

Edelleen lähettäminen

vallitseva nykytila tulee säilyttää

Alkuperäinen lähettäminen

Mikä tahansa TV-kanava, joka **on** hankkinut lähetysoikeudet ohjelmiinsa koko Suomeen. Kanavan tekninen jakelu tapahtuu antennissa, kaapelissa ja muissa verkoissa.

25f

Alkuperäisen ulkomaisen kanavan samanaikainen edelleen lähettäminen Suomessa

Ulkomainen TV-kanava, joka **on** hankkinut edelleenlähetysoikeudet Suomeen ja sopii niiden luovuttamisesta suoraan esim. kaapeli-tv-yhtiön kanssa.

Lupa suoraan ulkomaiselta TV-kanavalta

Ulkomainen TV-kanava, joka ei ole hankkinut edelleenlähetysoikeuksia Suomeen.
Kopioston hallinnoimiin kanaviin oikeudet voi saada Kopiostolta (kopiostokanavat).

Lupa Kopiostolta

25h

For Internal Use Only

Hallituksen esitys edelleen lähettämisestä on epäselvä

Nykyinen TV-jakelu Suomessa uhkaa loppua, mikäli edelleen lähettämisen käsite ja 25h §:ä laajenisi alkuperäisen lähettämisen päälle ja peittäisi sen alleen.

Jos näin tapahtuisi, alkuperäistä lähettämistä voisi jatkossa tehdä vain pienessä osassa omakotitaloista, mutta ei kaapeliverkoissa, taloyhtiöissä ja muissa yhteisantennijärjestelmissä. Näissä (yli 70% väestöstä) nykyinen TV-jakelu päättyisi!

For Internal Use Only

HE-sääntelyllä olisi ainoastaan negatiivisia vaikutuksia televisiojakelun osapuolille

For Internal Use Only

Alkuperäistä lähettämistä ja teknistä jakelua koskeva direktiivin mukainen lisäys 25 h §:ään uudeksi 5 momentiksi

- *Mitä edellä 1 momentissa säädetään, ei sovelleta 25 f §:n mukaiseen lähettämiseen, kun lähetys tapahtuu lähettäjäyrityksen toimesta tai valvonnassa ja vastuulla millä tahansa teknologialla samanaikaisesti ja muuttumattomana. Edellä 1 momentissa tarkoitettuna edelleen lähettämisenä ei pidetä ohjelmasignaalin jakelijan lähettäjäritykselle tarjoamaa teknistä tapaa lähettäjäyrityksen lähetyksen vastaanoton varmistamiseksi tai parantamiseksi.*

For Internal Use Only

Miksi 25 h §:ään tarvitaan uusi 5 momentti

- **Tv-jakelun nykytila tulee säilyttää. Kotimaisia vapaasti vastaanotettavia televisiokanavia ei edelleen lähetetä Suomessa.**
- Tv-yhtiö hankkii lähetysoikeudet suoraan sopimalla koko Suomen alueelle ja maksaa niistä korvaukset oikeudenhaltijoille.
- Alkuperäinen lähetys tapahtuu Suomen alueella. Antenniverkko kattaa koko Suomen alueen ja kaapeli- ja muut tekniset verkot (esim yhteisantenniverkot) ovat vaihtoehtoinen tapa vastaanottaa ja katsoa kanavia Suomessa. Oma antenni on vain omakotitaloissa.
- Ohjelmasignaalia voidaan jaella antenniverkoissa, kaapeliverkossa ja yhteisantenniverkoissa ja muissa verkoissa tv-yhtiöiden alkuperäisenä lähetyksenä.
- Ohjelmasignaalin jakelijoita ovat taloyhtiöt ja muut yhteisantennijärjestelmien ylläpitäjät sekä teleyritykset. Lähettäjäyrityksiä ovat televisioyhtiöt (Esimerkiksi YLE, MTV ja NELONEN).
- Lisäys on direktiivin mukainen.

For Internal Use Only

Suoran sopimisen ensisijaisuus

- Suoran sopimisen tulee olla mahdollista kaikissa lähetystavoissa (alkuperäinen lähetys, edelleen lähetys tai suoran siirron menetelmällä tapahtuva lähettäminen). Kollektiivista tekijänoikeusjärjestöjen kautta tapahtuvaa sopimista voidaan käyttää suoraa sopimista täydentävänä elementtinä, mutta sen ei tule olla pakollista.
- Suoran sopimisen mahdollisuus on lisättävä myös suoran siirron menetelmää koskevaan 25 m §:ään:
  - *Mitä 1 momentissa säädetään, ei sovelleta teoksen lähettämiseen suoran siirron menetelmällä, jos sen tekijä on luovuttanut oikeuden sen lähettämiseen suoran siirron menetelmällä sille lähettäjäyritykselle, jonka lähetystä lähettäminen suoran siirron menetelmällä koskee.*

For Internal Use Only